

Maltfabrikken i Ebeltoft

Den kunne ligne en gammel middelalderborg med de røde mure og kamtakkede gavle og en underlig fallosagtig skorsten i midten. Men det er Ebeltofts gamle maltfabrik, en overgang landets næststørste af slagsen, men i 1997 var det slut, produktionen ophørte, og siden har fabriksbygningerne ligget hen og er blevet mere og mere forfaldne og begynder at ligne en ruin. Ikke noget kønt syn, lige midt i byen. Ikke underligt, at der har været rigtig mange ideer fremme om, hvad bygningerne kunne anvendes til.

Projektudvikler Henrik Thomsen købte bygningerne i 2006 og har leveret flere ideer til deres anvendelse, men indtil nu har ingen af dem bidt sig fast. Endelig i 2010 gav Syddjurs Kommune lov til at lade bygningerne nedrive og gøre plads til et helt nyt udviklingsprojekt.

Maltfabrikken i dag, imponerende, borglignende, men ikke ubetinget et kønt syn. Hvad vil fremtiden bringe?

Det fandt nogle borgere i byen for fantasiløst og en katastrofe for det sidste store minde om Ebeltofts tid som industriby. De dannede foreningen Ny Malt og arbejder nu på at bevare maltfabrikken og lave den til et kraftcenter for kunst, kultur og kreative erhverv. Syddjurs Kommune er nu medspiller på den idé og har foreløbig besluttet at flytte biblioteket fra det gamle rådhus på Lundbergsvej (en vej, der i øvrigt er opkaldt efter maltfabrikken grundlægger S. B. Lundberg) ind i midtbyen, foreløbig til en midlertidig adresse, men derefter til maltfabrikken, hvis det lykkes Ny Malt at realisere deres idé. Der tales også om, at Museum Østjylland kan komme ind i de gamle fabrikslokaler.

En gruppe af frivillige er allerede nu, december 2012, i gang med at rydde op og renovere det gamle maltlager. Formand for Ny Malt er direktør på Kvadrat Anders Byriel, der også er næstformand for Fonden for Aarhus som Kulturhovedstad 2017, som projektet om maltfabrikken også indgår i. En af ildsjælene i Ny Malt er Kristian Krog.

Bygningerne består af et pakhus fra 1847, to lagerbygninger fra 1946, en jernbetonbygning fra 1947, to tørreresiloer, hvoraf den ene er forsynet med den imponerende skorsten, samt en spiresal fra 1962.

Men hvad er historien bag maltfabrikken? Den følger i korte træk her:

Til P. J. Ørtings købmandsgård i Adelgade i Ebeltoft ankom i 1845 den 14-årige Søren Buchtrup Lundberg (1831-1901) fra Aarhus for at være lærling. Han blev efter læretiden ansat på købmandsgården og fik som 26-årig i 1857 borgerskab i Ebeltoft som købmand. Samme år lejede han en del af underetagen i købmandsgården og drev herfra detailhandel med kolonial, grovvarer, vin, isenkram og galanterivarer.

Da købmand Ørting i 1861 gik fallit, overtog Lundberg købmandsgården efter ham, herunder også den tilhørende malkølle (indretning til tørring af malt), hvor der fremstilledes malt til ølbrygning og brændevinsbrænderi.

I de følgende år fik produktionen af malt større og større betydning og udviklede sig til egentlig fabriksvirksomhed. Fabrikken udbyggedes gradvist, senest med et nyt stort siloanlæg i 1960'erne. Maltfabrikken var en overgang landets næststørste og afsatte malt til bryggerier over hele verden og herhjemme bl. a. til det dengang store arbejderbryggeri "Stjernen" (ophørt 1964). Under krigen producerede fabrikken erstatningskaffe af malt.

Maltfabrikkens skæbne er uløseligt forbundet med familien Lundberg. Søren B. Lundberg overdrog i 1890 virksomheden til sine to sønner Niels Lundberg (1861-1921) og Frederik Lundberg (1864-1933). I 1910 blev virksomheden omdannet til aktieselskab. I 1927 blev grundlæggerens barnebarn S. B. Lundberg Jun. direktør og broderen Carl F. Lundberg driftsleder. Senere blev grundlæggerens oldebarn Niels Lundberg direktør. 1997 ophørte fabrikken.

Maltfabrikkens grundlægger 1861, Søren Buchtrup Lundberg (1831-1901)

Litteratur:

Knud Chr. Jensen og Jakob Vedsted: Ebeltoft – købstadsliv i 700 år, 2001

”Stilhed om maltfabrikken snyder”, i Aarhus Stiftstidende 10. dec. 2012, og ”Maltfabrikken vil bevise sin værdi” i Ebeltoft Folketidende 11. dec. 2012

Historisk Aarbog fra Randers Amt 2012 (foto af maltfabrikken)

Vilfred Friborg Hansen, skrevet til Syddjursportalens oplevelsesguide december 2012.